RISCURI ŞI AMENINŢĂRI TRANSFRONTALIERE CU IMPACT ASUPRA SECURITĂŢII NAŢIONALE

Tatiana BARBAROŞ

CZU: 341.231.12:355.1(478) tatianabarbarosh@mail.ru

Cross-border cooperation is a fundamental part of ensuring a state's security. Cross-border interactions and cooperation between states are essential for the prevention and management of various threats and risks impacting on national security. Cross-border risks and threats are a major preoccupation for the national security of every country, including the Republic of Moldova. In a world marked by interconnectivity and rapid change, these threats can have a significant impact on the stability, prosperity and sovereignty of nations. Analyzing and understanding these risks, we can identify effective ways to manage and counter them, thus ensuring the security and well-being of the population.

Cooperarea transfrontalieră joacă un rol fundamental în asigurarea securității unui stat. Interacțiunile și cooperarea dintre state la nivel transfrontalier sunt vitale pentru prevenirea și gestionarea diferitelor amenințări și riscuri cu impact asupra securității naționale. Pentru Republica Moldova, subiectul abordat în prezenta lucrare, reprezintă o temă de importanță majoră în contextul evoluției geopolitice și securitate actuală.

Noțiunea de risc și amenințare transfrontalieră se referă la situațiile sau fenomenele care prezintă un pericol pentru securitatea unui stat și care traversează frontierele geografice. Aceste riscuri și amenințări pot avea în mod direct sau indirect un impact negativ asupra statelor vecine sau asupra securității regionale. Aceasta reprezintă o preocupare majoră în ceea ce privește securitatea și stabilitatea la nivel național și regional. Riscurile și amenințările care traversează frontierele pot avea un impact semnificativ asupra statelor vecine, inclusiv asupra securității, economiei și bunăstării cetățenilor. Este important de înțeles că noțiunea de risc și amenințare transfrontalieră nu poate fi abordată unilateral sau în mod izolat. Este necesară o abordare colectivă și cooperare între state pentru a identifica și aborda aceste riscuri într-un mod eficient [2, p.11-12].

În acest sens, schimbul de informații, coordonarea și colaborarea internațională sunt esențiale pentru prevenirea și contracararea riscurilor și amenințărilor transfrontaliere. Colaborarea în cadrul organizațiilor internaționale și regionale, precum și dezvoltarea și implementarea de politici și acțiuni comune, pot juca un rol cheie în gestionarea acestor provocări.

Republica Moldova fiind o țară amplasată teritorial în Europa dar având la bază principii și percepții vestice, se confruntă cu existența anumitor riscuri transfrontaliere

care pot afecta securitatea națională a țării. Cele mai importante riscuri aupra cărora este necesar de a pune accent sunt:

1. ***Existența unei zone necontrolate de autoritățile moldovenești:*** În calitate de prim pericol la acest capitol, pentru un stat multietnic cum este țara noastră, stă problema separatismului politic *(așa numita Republică Moldovenească Nistreană)* și etnic *(Unitatea Teritorial Administrativă Gagauz-Yeri)*. Prima zonă de risc este Transnistria, care nu este controlată de autoritățile de la Chișinău și unde Rusia are instalată o prezență militară constantă. Activarea conflictului înghețat din Transnistria reprezintă amenințarea cea mai serioasă asupra Moldovei și a întregii regiuni. A doua - zona găgăuză, formată din enclave etnice, elitele ei cooperând strâns cu Rusia și susținând ideea de independență [1, p. 202].
2. ***Migrația ilegală și traficul de ființe umane:*** Migrația ilegală și traficul de ființe umane este un risc prezent permanent la frontiera moldo-română, în rezultatul căruia pot apărea un șir de consecințe reale sau potențiale, precum: apariția sau dezvoltarea unor grupări criminale în zona de responsabilitate a direcției specializate în organizarea și asigurarea activității canalelor de migrare ilegală; implicarea locuitorilor zonei de frontieră în activități ilegale, cu roluri bine determinate *(monitorizarea activității Poliției de Frontieră, organizarea trecerii ilegale, călăuzirea migranților ș.a.)*; apariția persoanelor ce se ocupă cu „fabricarea” documentelor false/falsificate; implicarea migranților, alături de membrii unor grupări infracționale, în alte activități ilicite, precum traficul cu droguri și munca la negru.
3. ***Extremismul și terorismul:*** Apariția grupărilor extremiste sau teroriste la frontiera Republicii Moldova poate reprezenta o amenințare directă la adresa securității. Există riscuri de securitate legate de posibilitatea ca grupuri teroriste sau extreme să încerce să folosească frontierele Moldovei ca punct de trecere sau să folosească teritoriul Moldovei pentru activități ilegale *(finanțarea terorismului și/sau suportul logistic)* sau de recrutare.

Pentru a aborda și a minimiza aceste riscuri, Republica Moldova trebuie să-și întărească capacitatea de gestionare a frontierelor și cooperarea cu țările vecine și partenerii internaționali. Este important să se consolideze colaborarea și schimbul de informații între instituțiile de aplicare a legii din diferite țări, să se întărească controalele la frontieră și să se dezvolte capacități de investigare și prevenire a infracțiunilor transfrontaliere.

De asemenea, Republica Moldova ar trebui să se implice activ în cooperarea regională și internațională pentru a combate traficul de droguri și contrabanda, precum și pentru a promova schimbul de bune practici și expertiză în domeniul securității transfrontaliere.

Cooperarea internațională este crucială pentru Republica Moldova în contextul său geopolitic și economic complex. Având în vedere resursele limitate și capacitățile administrative, Moldova depinde în mare măsură de sprijinul și colaborarea cu partenerii săi internaționali pentru a contracara amenințările transfrontaliere și pentru a promova securitatea și prosperitatea în țară. În acest sens, Republica Moldova a

semnat și implementat mai multe acorduri și tratate internaționale, a participat la programe și inițiative regionale și internaționale și a lucrat împreună cu organizații precum Organizația Națiunilor Unite, Uniunea Europeană, OSCE și alte forumuri internaționale pentru a îmbunătăți capacitățile sale de gestionare a amenințărilor transfrontaliere [3].

Concluzii și recomandări: Riscurile și amenințările transfrontaliere reprezintă o preocupare majoră pentru securitatea națională a fiecărei țări, inclusiv a Republicii Moldova. În Republica Moldova, riscurile și amenințările transfrontaliere sunt accentuate de contextul geopolitic complex, inclusiv de prezența unei zone nereglementate în regiunea transnistreană și de tensiunile regionale. Îmbunătățirea securității naționale implică consolidarea controlului asupra frontierelor, îmbunătățirea capacității de prevenire și contracarare a amenințărilor transfrontaliere și consolidarea cooperării regionale și internaționale.

În contextul Republicii Moldova, consolidarea capacității de securitate națională și gestionarea eficientă a riscurilor și amenințărilor transfrontaliere necesită o abordare holistică, care să integreze aspectele politice, economice, sociale și de securitate. Este nevoie de investiții continue în modernizarea instituțiilor de securitate și apărare, îmbunătățirea guvernării și justiției, dezvoltarea infrastructurii critice și creșterea capacității de răspuns la situații de urgență.

În același timp, este important să consolidăm parteneriatele internaționale și să promovăm schimbul de informații și bune practici în gestionarea riscurilor și amenințărilor transfrontaliere. Prin colaborare și solidaritate, putem crea un mediu mai sigur și mai stabil pentru toți cetățenii, în care securitatea națională să fie protejată, iar dezvoltarea și prosperitatea să fie promovate.

Referințe:

1. Cebotari S. Interesele geostrategice ale Federației Ruse în spațiul est-european. Chișinau: Academia militară a forţelor armate „Alexandru cel Bun”, 2016.
2. Ioniță L. Provocări la adresa mediului contemporan de securitate. Materialele conferinței științifice internaționale din 22-23 noiembrie 2012. Bucureşti: Ed. Universității Naționale de Apărare „Carol I”, 2012.
3. https://border.gov.md/cooperare-bilaterala (accesat la 01.04.2024)

Recomandat
***Vitalie SÎLI**, dr., conf. univ.*